

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četr let 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Podpirajmo slovensko obrt!

(Dopis iz celjske okolice.)

K uvodnemu članku in poročilu o občnem zboru celjskega obrtnega društva v „Domovini“ štev. 19. dovolite par besedi tudi iz okolice celjske. Morebiti bodo te besede našle odmev v obrtnih krogih — saj prihajajo iz dobro hotečega srca.

Z veseljem pozdravljamo predloga na občnem zboru in prvemu želimo, da se kmalu uresniči. Kakor prvi, bil je tudi drugi že davna potreba. Nič ne de, če se bo malo potipal na ta način kak naroden mlačnež, ki ima morebiti vedno polna usta narodnosti, a dejanski je ne kaže. Veliko se namreč govori in piše o geslu, katero vsi poznate, katerega pa vsled naših smešnih tiskovnih razmer niti zapisati ne smemo, in ki ima namen utrditi slovensko obrt. Kako pa se to geslo dejanski izvršuje, je drugo vprašanje. Odgovor na to bi bil žalosten odlomek slovenske zgodovine. Kako bi se namreč dalo drugače razlagati žalostno dejstvo, da nekateri trgi in mesta po Slov. Štajarskem branijo tako dolgo svoj nemškutarski značaj, ko je vendar njih okolica popolnoma slovenska. Vzamimo Ljutomer ali pa Vojnik, ki je ravno sedaj na dnevnem redu. Sami med seboj se nemčurji ne morejo vzdrževati, jasno je torej, da jih vzdržuje slevenski denar. Kako dolgo že in kako dolgo še! Treba bo res začeti z resno akcijo, da se odstranijo te nenaravne razmere. Naj nihče ne sodi krivo, a brez strahu rečemo, vsi shodi, vsi ognjevitvi govori, vse resolucije — čeravno pripoznavamo vsemu temu veliko važnost — ne pripomorejo slovenski stvari do zmage v mestih in trgih, dokler bo nemškutarstvo gospodarski močnejše nego naši slovenski narodni podjetniki. Treba bo torej z večjo vnemo zastaviti narodne sile in moči. Kar bi v tem oziru svetovali, ni sicer popolnoma novo, a kolikor nam znano, še po Slovenskem nikjer upeljeno.

Da se imenovano geslo, ki se ne sme v našem listu omeniti, tako slabo dejanski izvršuje, je kriva nekaj slovenska narodna mlačnost, nekaj stara navada, dajati prednost tujemu, nekaj neumni predsodki proti novim slovenskim podjetjem, nekaj komoditeta, veliko pa tudi nevednost. Vse drugo razun zadnjega se da odpraviti z malo več eneržije. Proti nevednosti se mora uporabiti še nekaj drugega. Da bi od navadnega človeka, recimo, da je še oddaljen od trga ali mesta, da bi od takega zahtevali, da bi vedel za slovenske trgovine, gostilne itd. v naših trgih in mestih zahtevali bi preveč. Saj to izobraženemu človeku ni povsem mogoče. Mnogi — tukaj govorimo o vseh slovenskih podjetjih, naj bodo vrste katerekoli — mnogi namreč ne inserirajo po časnikih, bodisi, da sploh nimajo te navade, bodisi, da ni denarja, in tako je človek v resnici velikokrat v zadregi, kam se naj obrne, da si pripravi eno ali drugo potrebno reč. Računati pa moramo tudi s tem, da veliko ljudi še časniki ne bere.

Kako se naj vsem tem nedostatkom odpomore?

Sestavil naj bi se natančen imenik ali natančno kazalo vseh narodnih podjetij, torej vseh trgovin, vseh pisarn, vseh odvetnikov, vseh no tarjev, vseh zdravnikov, vseh obrtov, vseh gostiln

itd., z eno besedo vsega, kar je slovenskega. Na ta način bi človek vedel, kje se dobi to in ono, kam naj se obrne v eni ali drugi zadevi itd. Bil bi to nekak naroden kažipot Slov. Štajarja. Za radi priročnosti bi pa kazalo, da se taki imeniki sestavijo za vsak okraj posebej. Za vsako mesto ali trg posebej bi bilo menda premalo, za vse spodnje Štajarsko skupaj zopet preveč. Ne bo treba povdarjati, da bi se ti imeniki morali dati tiskati ne v par sto izvodih, ampak v tisočih in tisočih, tako da bi bil ž njimi preplavljen ves Slovenski Štajar. In kar je posebne važnosti, ti kažipoti morali bi se razpošiljati brezplačno. Morebiti bo sedaj kdo rekel: Svetovati je lahko, a kje so gmotna sredstva za tako stvar? Ugovor je gotovo opravičen, mislimo pa, da bi interesovani krogi, posojilnice in imovitejši sloji zmogli toliko, da se uresniči ta dobra misel, katera bi brezdvomno v kratkem času imela velike posledice.

Računamo namreč na to, da bodo društva in domoljubi po vsem Slov. Štajarskem prevzeli nalogo, da razpečajo te imenike med narod, tako da pride tudi v zadnjo slovensko kočico vsaj en izvod. Da bo treba agitacije, prigovarjanja, svetovanja itd., se razume, a tudi to se bo brez dvoma zgodilo.

Da pa ravno sedaj pridemo s tem nasvetom, za to imamo več razlogov. Prvič je ravno v zadnjih časih celjsko obrtno društvo postalo jako agilno. Drugič še ni ravno predolgo, da so bile deželno-zborsko volitve. Narodnjaki vseh volilnih okrajev se gotovo spominjajo tistih, ki so volili proti nam ali z nami. Po tem bo najložje sestaviti imenik narodnih podjetij. Kdor je volil proti nam, ni naš, in naj se širokosti še toliko, da je tudi „Slovenec“. Da se bo takih slovensko ljudstvo v prihodnje ogibalo, za to naj skrbi imenik narodnih podjetij. Na bo se smelo pozabiti na nemškutarske društva po Spod. Štajarskem. Kdor je pri takem društvu, ni naš, ta ne bo prišel v imenik. Imamo posebno v mislih različne podružnice „Südmarke“, „šulferajna“ itd., potem različne „fajerbere“, nadalje naročnike nemško ali pa slovensko tiskanih nemčurskih listov.

Tretjič se pa vedno sliši, kako se majejo tla raznim nemškutarskim mogotcem n. pr. v Celju in tudi drugod. Te ugodne prilike ne smemo zamuditi, čim prej, tem bolje.

Nazadnje pa ne smemo pozabiti na najno večja razžaljenja, katera je slišalo slovensko ljudstvo na Štajarskem iz predalov nemčurskih listov. „Jama razbojnikov“! Tega ne pozabimo nikdar, in če bodo tudi potaplajoča se nemškutarska podjetja enkrat preklinjala svoje liste zaradi škode, katero so jim nehote storili s svojim nečutenim napadom na slovensko ljudstvo, tukaj ne bomo poznali usmiljenja. Gre se za lasten obstanek in tukaj smo si sami sebi najbližji.

Morebiti bi še kdo dvomil o koristi tega predloga. Opozarjamo samo na uspehe antisemitov v zadnjih 20 letih. „Kupujte samo pri kristjanih“, bil je njih bojni klic. Na vseh ogljih, v vsakem železniškem vozu si videl prilepljeno to geslo, v neštevilnih zborovanjih so ga priporočali, izdali so imenike krščanskih trgovcev in drugih podjetij in končno so se gospodarskemu uspehu

pridružili tudi veliki politični uspehi. Enako so delali Čehi proti Nemcem. Ali bi kaj takega ne bilo mogoče tudi pri nas?

Ta predlog dali bi merodajnim krogom v pretresovanje. Ne diktiramo, da bi se moralo vse ravno tako zgoditi, naj se o tem posvetuje, — več glav več stuhta — a če bomo pripomogli s tem le enemu slovenskemu podjetju na noge, nas bo veselilo.

Celjske in štajarske novice.

(„Slovenec“ v odgovor.) O naših državno-zborskih poslancih se v mnogih krogih izreka trpka sodba. Ugleden mož izven Celja nam je poslal zadnji teden istotako svoje mnenje o naši delegaciji, ter se dotaknil tudi dr. Šusteršiča. Žalostno bi bilo, ako bi naša popustljivost morala segati tako daleč, da bi tako uglednim politikom, kakor je naš dopisnik, zaprli predale našega lista, če bi njegova sodba bila obenem naperjena zoper kakęga po mnenju nekaterih nedotakljivega moža, recimo dr. Šusteršiča. Naš program je jasno načrtan in prisposobljen našim specifičnim razmeram na narodno vročih celjskih in sploh štajarskih tleh, kjer se utegne izbojevati boj, ki bode morebiti odločilnega pomena za štajarsko Slovenstvo. Zato se ne spuščamo radi v razprave o liberalizmu in klerikalizmu, da bi svojim dragim časniškim kolegom v Ljubljani ne izcрпи snovi za vsakdanje zanimive tozadevne študije v njih časopisih. Tega načela se držimo, ker imamo resnejše opravke. Kakor se nam zdi, bi vsled gornjega našega dopisa rad „Slovenec“ ali kakor nekateri pravijo urednik „Slov. Gosp.“ po ovinku dopisa v „Slovenec“ z nami malo polemiziral o liberalizmu. Toda, kakor rečeno, nam se res ne ljubi in tudi ne utegnemo prazne slame mlatiti. Samo toliko mu svetujemo, če že res ne more v izboljšanje naših razmer nič koristnega storiti, da zdražbe tudi ni treba delati in nam lahkomišelnost vsiljevati tako dolgočasna temata, kakor so običajne razprave o liberalizmu in klerikalizmu. Tudi si prav nič ni treba domišljati, da bi se uredništvo našega lista ustrašilo, ako bi „Slovenec“ v svoji lahkomišelnosti še nadalje občinstvu hudiča na steno slikal ter nas s prisojno liberalnega mišljenja skušal odvrniti od našega jasno načrtanega narodnega programa. Še enkrat! Jerobstva ne priznavamo nad seboj, študije o liberalizmu in klerikalizmu prepuščamo začasno drugim. Naša pot je začrtana po drugih tirih jasno in neomajno, nervoznosti pa ne poznamo!

(Nov dokaz propalosti celjskega nemštva.)

Ni še dolgo, da smo pozvali z ozirom na ostudna volilna sleparstva celjskih Nemcev vse olikanejšie člane te prusaške stranke, zlasti s slovenskim denarjem plačana c. kr. uradnike, naj bi od svoje stranke izposlovali jasno izjavo, ali namenoma slepari ali ne slepari. Molče so prezrli naš poziv in s tem priznali, da je njih celjska nemška stranka v resnici stranka sleparjev. Potem je njih stranka naznanila Slovincem boj s pasjim bičem, in niti v očigled take sramotne in sirove grožnje strankinega glasila ni bilo slišati iz ust uradniških voditeljev ne ene same besedice graje. Kar se je pa zgodilo z nemške strani v

Celju v noči od sobote na nedeljo, to je takšna sirovost, da bi duševni očetje celjske nemške stranke morali izgubiti zadnjo iskrico sramu in časti, ako bi ne izjavili jasno in brez ovinkov, da obsojajo tako pobalinstvo. Slovenski napis zaloge piva laško-žalske pivovarne je bil od podkupljencev nemške stranke tik pred magistratom, sedežem „redarstva“, z nesnago oblaten. Slovenskemu kamnoseku Čamerniku je pa ista zlobna, od nemške stranke najeta tolpa, z enako nesnago pomazala krasen nagrobni spomenik in, čujte in zgražajte se, isti luteransko-nemški lopovi so Čamerniku onečedili na enak način novo izdelano podobo Matere božje, napravljeno iz najdragocenejšega kararskega marmorja ter obenem povzročili do 200 K škode. Kaj takega presega vse meje izgredev v skupnem življenju v okviru moderne države. Ako slovenski novinci v Celju ob času naborov samo nedolžno zapojejo, takoj se jih pograbi in tira v zapor. A kje je bilo celjsko „redarstvo“ takrat, ko se je na tak vandalski način uničevalo od zlobne, od nemške stranke podkupljene roke premoženje poštenih državljanov in se skrunili nagrobni spomeniki in svete podobe, s čemur se je žalil verski čut ogromne večine vsega prebivalstva. Mi celjski Slovenci imamo o celjskem „redarstvu“ svojo sodbo in niti najmanj ne dvomimo o ulogi „redarstva“ na omenjeni večer. Toda pride dan!... In ti slovensko ljudstvo, pridi in poglej si početje te podivjane družbe, ki ob tvojem denarju živi, in podpiraj jo še nadalje, če hočeš pljuvati v lastno skledo — samosebi v obraz. Vi c. kr. uradniki, ki vzdržujete celjsko nemško stranko in nje umazano glasilo, ko smo pozvali vašo stranko na odgovor, ali namenoma slepari ne slepari, takrat ste molčali. Na vprašanje glede napovedi boja s pasjim bičem nasproti Slovencem ste tudi molčali. Mar se vam ne bo vsaj zdaj jezik razvezal? Vprašamo, ali je celjska nemška stranka v zvezi z dogodki zadnje sobote? Ali odobrava ali obsoja take sadove kulture, katere je s svojo večletno gonjo v Celju dozorila! Odgovor, odgovor zahtevamo!

(Nova narodnost v Avstriji.) Naša mnogojezična Avstrija tostran Litve je doslej štela 8 narodnosti, češko, poljsko, rusinsko, slovensko, hrvaško, srbsko, nemško in italijansko. Doslej je bilo zmiraj slišati pritožbe, da je državo zato tako težko vladati, ker ima toliko narodnosti, izmed katerih vsaka zahteva svoje pravice. Pruski denar in nemška nadutost pa hoče ustvariti še eno narodnost, to je — nemčurško. Ker mi nemčurje šibamo, kliče se po vseh nemških časopisih vlado na pomoč, da bi nas prisilila, naj ne ščuvamo zoper to 9. narodnost. Toda mi te narodnosti nikdar ne bomo priznali, kajti za narodnost je treba, da imajo nje pripadniki svoj naroden jezik, nemčurji ga pa nimajo, treba, da imajo svojo zgodovino, a o nemčurjih pred par 10letji še ni bilo duha ne sluha, in treba zlasti samorasle lastne kulture, dočim so nemčurji, kakor znano, sploh brez kulture, brez pameti, brez značaja. Zato pa mi avstrijski vladi svetujemo, naj se ne da na led speljati, da bi to odpadniško družbo priznala za posebno narodnost in jo še morebiti hotela celo ščititi pred našo kritiko s svojo protekcijo. V interesu države mora biti, da to druhal preženemo predno se prične boj za narodnost.

(„Brez denarja.“) Zaradi pomanjkanja prostora danes o ti igri samo par besed. — Bili smo z igro v celoti jako zadovoljni. Igralcem danes samo odkritosrčno častitamo.

(Moderno trgovstvo in slovenski trgovci.) Kakor že enkrat omenjeno, priredi klub celjskih slovenskih trgovskih sotrudnikov v četrtek zvečer v „rudeči“ sobi „Narodnega doma“ svoje drugo poljudno strokovno predavanje. Predaval bode g. dr. Vekoslav Kukovec „o modernem trgovstvu in o slovenskih trgovcih“.

(Narodna požarna bramba za Celje in okolico.) Morebiti je kdo mislil, da smo že pozabili na svoje obljube o ustanovitvi narodne požarne brambe za Celje in okolico. Vzrok, da je to vprašanje moralo začasno utihniti, je pa drug. Volitve, ki so se v okoliški občini vršile včeraj in se vrše še danes, so bile zadnje tedne tako važne, da je začasno vse drugo moralo stopiti v ozadje. Nismo se utegnili podrobno

baviti s toli važnim vprašanjem narodne požarne brambe, ker smo se z volilci morali razgovarjati pogostoma o njih občinskih zadevah, in preveč bi zahtevali, ako bi se naši vrli okoliški kmetje morali obenem natančno baviti s pripravami za ustanovitev požarne brambe. Zdaj je pa pot zopet prosta. V najbližji dobi se te zadeve resno poprimemo. Ob stikih z okoliškimi Slovenci v zadnjih dneh smo izprevideli, da sami najbolj uvidijo potrebo lastne požarne brambe. Mestna nemčurška požarna bramba je popolnoma brez pomena in nihče ji nič ne zaupa. Kaj bi pa mogli taki ljudje v slučaju nesreče požarja za ubogega slovenskega kmeta storiti, če so pa sovražniki ljudstva in jim je v prvi vrsti na mislih prusaštvo in nemčurstvo, pomoč bližnjemu v nesreči pa deveta briga. Narodna požarna bramba bode nekaj popolnoma drugega. Sodelovali bodo večinoma neustrašljivi kmetjski možje in mladeniči, ki bodo delali iz ljubezni do svojega soseda, ako ga zadene nesreča požarja. Pa že brambne vaje bodo res koristne. Mesto, da bi ob nedeljah popoldne pasli dolg čas in popivali, prišli bodo k vajam, ter imeli priliko se razgovarjati o resnih in koristnih stvareh. Seveda bode vsak član požarne brambe obenem tudi naroden „brambovec“ in pogumen vojščak zoper nemčurstvo. Narodna požarna bramba je torej zadeva najbližje bodočnosti.

(Volitve v celjski okoliški občini.) Državljska čast in občanski ponos pridobivata tla med našim slovenskim ljudstvom. Včeraj je volil svoje zastopnike 3. volilni razred celjske okoliške občine. Z veseljem in zadoščenjem povdarjamo, da naši klici niso bili brez uspeha. Udeležba v 3. razredu je bila ogromna, seveda na naši strani, ker je vsled možatega nastopa podkupljencem srce v hlače padlo. Pred tremi leti je bilo v vseh treh volilnih razredih oddanih 145, a letos je znašalo število naših glasov v samem 3. razredu, kjer se je volilo od ranega jutra do poznega večera, 270 glasov. Imenujte nam, če morete, kmetško občino na Slovenskem z enakim številom glasov v 3. razredu! Glavna bitka se bije danes, ko volita 1. in 2. razred. Slava slovenski zavednosti!

(Nove zanimivosti iz Vojnika.) Kovač Ignac Jekl, kateremu ni bilo dovolj, da je z Nemci volil, ampak še pozneje imel ščuvajoč govor zoper Slovence, bode to bridko obžaloval. Ko je še pozneje celo grozil, da bode tožil naš list, minila je slovenske Vojničane potrpežljivost. Predno mine leto dni, postavila bode posojilnica novo kovačnico in najela slovenskega kovača. Ignac Jekl bode pa lahko premišljeval o zlategem pregovoru: „Vsak je svoje sreče kovač“. — Zoper poštenega slovenskega moža Jos. Vrečerja so vojniški nemčurji začeli ščuvati ter mu groziti, da se bodo ogibali njegove gostilne, ker je Slovence volil. Pa kdo se bode pred par nemčurji tresel! G. Vrečer je, predno so se ga nemčurji utegnili začeti ogibati, vse sam pometal iz svoje gostilne. Kdo bi se pipal za take propalice! — Zadnjič smo pisali, da so vojniški, na znani način izvoljeni „Nemci“ že izvolili celo župana nekega gotovega Stallnerja. Danes smo pa izvedeli, da to seveda ni res, ampak da bode Stallner še moral malo počakati. Politična oblast je namreč vsled našega ugovora zoper veljavnost volitev odbornikov seveda ustavila tudi volitev župana.

(Iz Št. Pavla pri Preboldu.) „Bralno društvo“ v Št. Pavlu pri Preboldu priredi v nedeljo, dne 9. t. m. povodom desetletnice svojega obstanka veliko veselico z mnogovrstnim in zelo zanimivim sporedom. Pričakuje se mnogo gostov. Sosedna društva se tem potom vljudno prosijo, na omenjeni dan z aranžiranjem veselic izostati.

(Poštna vest) Pošta, ki vozi med Konjicami in Vitanjem bo vozila odslej po sledečem sporedu: Odhod iz Konjic ob 7. uri 30 min. zjutraj, ob 8. uri 40 min. je v Stranicah in pride v Velenje ob 9. uri 30 min. dopoldne. Obratno odide poštni voz iz Vitanja ob 12. uri 30 minut popoldne, v Stranicah je ob 1. uri 25 minut in v Konjicah ob 2. uri 30 minut popoldne.

(Zidani most.) V Zidanem mostu je začel svojo zdravniško karijero namesto prejšnjega zdravnika g. dr. Friedricha naš rojak g. dr. Ferdo Kunej, ki si je po kratki dobi svojega tamošnjega delovanja kot dober zdravnik pridobil zaupanje prebivalcev od blizu in daleč. V Zidanem mostu

so dobrega zdravnika včasih hudo pogrešali. Zato nas veseli, da se je g. dr. Kunej za Zidani most odločil in želimo mu mnogo uspehov.

(Velika tatvina.) Med Pragarskem in Budimpešto je izginilo v počtnem ambulančnem vozu iz denarne vreče 30000 kron denarja in vrednostnih kuponov za 8000 kron. Tatvine sumljiv je bil poštni sluga Jožef Popovec, ki je že pri prvem zaslišanju priznal tatvino. Zapri so tudi njegovo ženo.

(Samomor.) 70 letni posestnik Jan. Petek v Račvanju pri Mariboru si je prerezal v četrtek ponoči z britvijo vrat. Poklicani zdravnik mu je zašil rano. Vzrok samomora je bolezen.

(Kalehberg contra Ornig.) V zadnji številki smo poročali, da se je obravnava v zadevi Kalehberg contra Ornig zopet preložila, ker je zastopnik peka in po milosti ptujskih meščanov tudi ptujskega župana Orniga, dr. Ambroschütz predlagal, da se zaslišijo nove priče. Res klasična in za Orniga naravnost uničujoča je bila izpovedba priče, privatnega uradnika Gustava Mayerja, ki je bil svoj čas mestni oskrbnik v Ptuj. Izpovedal je, da se po Ornigu osnovana oziroma protežirana podjetja, plinarna, ledenica in mestna žaga ne rentirajo, kar pa je hotel gospod župan na vsak način zakriti. Mayer je moral napraviti napačne račune, vpisovati napačne podatke itd., in to vse na izrecno zahtevo gospoda župana. Za obrežna dela ob Dravi je moral račune zvišati, da bi vlada dala več podpore. Nekaj svot je naravnost izmišljenih. Ponarejal je delavske knjižice in vpisoval zneske za delavce, katerih ni nikjer bilo. Da bi se ne prišlo tej goljufiji na sled, je moral pustiti knjižice po 14 dni na solcu, da je črnilo obledelo. Pomagal mu je pri tej goljufiji mestni stražnik Toplak. Tudi zneske za bolniško blagajno so zvišali na papirju, samo da bi državo pripravili ob višjo podporo. V resnici krasno gospodarstvo, vredno peka Orniga, ki je, čast in slava njegovemu neomadeževanemu značaju, celo deželni poslanec štajarski. Mayer je večkrat opomnil Orniga, da je tako ravnanje protipostavno, ali Ornig mu je prav robato odbrusil v lice: „Vi ste neumen Tirolec!“ Radovedni smo, kaj bo gospod župan po končani obravnavi rekel. Menda mu bo za vedno odklenkalo.

Druge slovenske novice.

(Iz 131 odborove seje „Slovenske Matice“.) Knjige za leto 1902. izidejo koncem t. m. Društveniki dobe po šest knjig in sicer: Zbornik, Letopis za l. 1902., Vojvodina Kranjska 2. snp., Zabavne knjižice 14. in 15. zv. in Knezove knjižnice 9. zv. Določil se je tudi knjižni program za leto 1903 takole: Zbornik, Letopis za l. 1903, Slovenske narodne pesmi 7. snp., Slovenska bibliografija, Zabavne knjižice 16. in Knezove knjižnice 10. zv. „Slovenska Matica“ se udeleži vseslovenske razstave v Petrogradu.

(Pomanjkanje učiteljstva na Kranjskem.) Učiteljskih služb na Kranjskem je izpraznjenih nad 30, prosilcev pa ni. Deželni šolski svet si pomaga s pomožnimi učitelji in vpokojenimi nadučitelji, pa še teh ne more dobiti dovolj. Skrajni čas je že, da se učiteljske plače uredi, da bo učitelj mogel pošteno izhajati, drugače bo učiteljskih mest vedno več praznih, ker si absolvirani učiteljski študenti rajši drugje poiščejo službe, kakor v svoji stroki.

(Vstane v vojašnici.) V sredo se je raznesla vest po Ljubljani, da se je na vse zgodaj dogodil v vojašnici splošen vstane. In ne samo to. Govorilo se je, da se bo ta vstane celo ponavljal. Ljudstvo je postajalo vedno bolj razburjeno. Končno se je stvar pojasnila. Vstane je bil res splošen in ponavljal se bo tudi, dokler bo kaj vojakov v vojašnici, kajti, dosedaj in vnaprej bodo vojaki vsako jutro vstajali. Ljudje so pozabili, da je bilo v sredo 1. aprila.

(Naslednik koroškega deželnega predsednika) pl. Fraydenegga, ki je bil menda zato odslovljen, ker ni znal zastopati gospodarskih težav koroške dežele, bo baje brat kranjskega deželnega predsednika, baron Hein, dosedaj dvorni svetnik v Lincu. Koroškim Slovencem bodo prišli najbrž še hujši časi, kakor so bili dosedaj.

(Krojaški pomočniki v Celovcu) so ustavili delo. Zahtevajo ureditev plač, skrajšanje delav-

nega časa in zboljšanje delavnic. Pogajanja z mojstri so bila celi teden brez uspeha, sedaj so se pa le zedinili. Mojstri so vzvišali plačo, dan 1. majnika je praznik, delavci so pa odstopili od zahteve, da se uvede 10urni delavnik.

(Zavrtnjena pritožba.) Graško deželno nadsodišče je zavrnilo pritožbo kaplana Mašeka proti previsoko odmerjeni kazni. Kaplan Mašek bo torej moral presedeti celih 15 let, kakor ga je obsodilo porotno sodišče v Celovcu.

(Samomor ali nesreča?) Dne 30. marca je šel prostak 47. polka v Gorici, Fr. Ettel iz vojašnice v katero se ni več vrnil. Bajonet Ettelov so našli na železniškem mostu čez Sočo. Dognati se ni moglo, ali se je Ettel ponesrečil ali sam sebe usmrtil. Mogoče je tudi, da je pobegnil in hotel oblasti prevariti, da bi se mislilo, da je mrtev.

(Slovenščina pri nadsodišču v Trstu.) Zadnjič smo poročali, da je pri vzklicni obravnavi govoril državni pravdnik slovenski, sedaj pa poroča „Edinost“, da je isti državni pravdnik zastopal zopet obtožbo v slovenskem jeziku in sicer pri istem sodišču kot prvi instanci. Le tako naprej! Sveda točijo tržaški čifuti in neodrešenci krokodilove solze, pa kaj zato, saj jih bodo še bolj, kajti Slovenci ne mislijo nazadovati, ampak krepko napredovati.

(Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi) ima letos mnogo skrbi, da ugodi vsem prošnjam prosilcev, katerih število se je letos podvojilo. Izdatki letošnjega leta že daleč presegajo lanske. Odbor prosi zaraditega vse prijatelje slovenskega dijaštva, da se o velikonočnih praznikih spomnijo tudi našega društva s pirhi. Za odbor: Fr. Tomšič, predsednik, Jos. Germ, tajnik. Blagajnik društva je dr. Jos. Ettel št. z Hvozdomilu, advokát, Král. Vinohrady, Pa-lackého tř. 8.

(„Svoji k svojim.“) Malokateri rek se sedaj tako velikokrat rabi, kakor le-ta, malokateri se pa tudi tako brezvestno zlorablja, kakor ravno „Svoji k svojim“. En sam primer. V slovenskih časnikih čitamo med oglašili: N N. na Tirolskem se priporoča svojim rojakom — „Svoji k svojim“. Da, svoji k svojim, pa ne na Tirolsko ali bogvekam, svoji k svojim doma med seboj! Kaj nam koristi poedini Slovenec v par sto kilometrov oddaljenih, popolnoma tujih deželah, ki za svoje ali pa tudi tuje, pod svojim imenom izdane proizvode mami naš denar v tuje zemlje, med tuje ljudstvo. Kako korist imamo mi od takih „našincev“? Nobene, temveč le škodo, ker nam ne nudi niti boljšega blaga niti cenejšega, kakor ga dobimo pri naših ljudeh v domovini, ki z nami vred bijejo boj za obstanek, ki v resnici potrebujejo naše podpore in jo tudi za služijo. Torej pozor pred Slovenci, ki so le takrat Slovenci, kadar se gre za naš denar!

Dopisi.

Gornja Radgona. Hm, to vam je bilo smešno! Veste, dragi gospod urednik, naj vam nekaj razjasnim, kako sem to zimo kolo-vratil in se trudil za pičli prigrizljaj „v potu svojega obraza“. Sicer se Vam pa moram predstaviti: jaz sem Juri Bimbek, ki kopljem po zimi v hostah „smolenjake“, koje potem razcepavam in jih nosim prodajat po pičli ceni v slavno „nemško“ mesto Radgono in seveda potem tudi v Gornjo Radgono. Vem, da ste, g. urednik, radovedni, kaj sem neki doživel s svojim barantanjem, in to Vam hočem takoj povedati.

Kom sem tako nekega dne nesel butaro smolenjakov, sem jo mahnil kar čez „mürski most“ v Radgono in ponujal svojo robo po hišah. Ali primojkokoši, kaj se mi je pripetilo? Kar na enkrat bi jo moral zasukati po „tajč“, ko sem prišel k gospodu županu, ki imajo baje celo kopicico „ptujskega špikulanta“, da ga dajejo svojim viničarjem itd., akoravno dotični gospod ne zna nič slovenski. No, sklenil sem takoj na vso jezo, da k temu gospodu ne bom več nosil svojih smolenjakov, naj jim raje „ptujska krota“ nosi, ker se žnjo bolje razumeta.

Grem dalje. Ko pridem tako do glavnega trga ozirajoč se, kam bi jo mahnil, sem se obrnil v trgovino g. Krambergerja in ojoj, to vam je žavtava. Ta gospod je doma iz Očeslavec, žup-nije kapelske, sin preprostih kmetskih staršev,

a vendar se gospod čutijo nemškega pokolenja in kaj radi podarijo „Štajerca“. To smo pravi! Kaj!? Smola je smola, si mislim; Bog jim odpusti, saj itak ne vedo, kod so doma. — Sicer pa gospodje po Radgoni kaj radi po slovensko pozdravljajo, ako pridemo kaj kupovat. Takrat čujem vedno: dober dan, mati, oče, Uršika, Micika in bogsigavedi, kaj vse, samo da le kupimo, saj denar je dober od „bindišarjev“.

Jeza me zgrabi in kar pritisnil sem jo s svojo butaro v gostilno, da si pogasim vse te neumnosti. In hop! V nemški oštariji — kaj, ali mogoče? V gostilni „Kaiser von Oesterreich“ imajo obešeno „giftno kroto“. Smešno! Adijo! Toraj pa le napre Brzo jo mahnem nazaj črez most, da pridem na našo stran.

Kaj, — ali je res? Večinoma vsi napisi — nemški, kakor bi hodili kupovat meso in druge reči sami Berolinci. Bolj sem se jezil, bolj so me smolenjaki ne plečih „tišali“ in to mi je bilo v spodbudo, da sem kar bežal dalje. Toda — oh, ah — kaj pa to? Gospod policaj s Simekom in Jürekom vred so tako letali semtertja, da sem kar osupnil. Slučajno mi pride nasproti neki mož, katerega vprašam: „Kaj pa pomeni to, da ti gospodje tako švigajo semtertja?“ On pa pravi: „Ej, tü bojo gnes rihtara volili.“ A tako! Agita-torji! No, sicer so pa lahko sprevideli ti božji ljudje, da so Slovenci v Gornji Radgoni dovolj olikani in da so se zaman preveč ustrašili njih prihoda —

Vam pa, gosp. Horvat, trgovec in sosed gospoda župana svetujemo, da si na ona mesta, na kojih imate sedaj tako ozalšani nemški napis, tudi prilepite, da naj pridejo kupovat v Vašo trgovino samo Nemci! Ali ni to izzivanje nas Slovencev? To bodete menda pripoznali, da je gornjeradgonski okraj popolnoma slovenski, jeli? Koliko pristnih Nemcev pa pride kupovat v nemško trgovino? — Sicer pa še imam mnogo gradiva o nekaterih gospodih, ki se nas nekako izogibljejo in sramujejo, kadar nam vrli Gornje radgončani priredijo veselice. Se bomo pa tudi mi njih sramovali. Omeniti Vam tudi moram, da sem bil pri drugem „Jour-Fixu“. O to Vam je bilo fletno. Saprmiš nazaj, kar smeh me sili, ko se spomnim na „Kikikoki“ in na „Cigansko bando“. To so Vam bili cigani. Posebno se mi pa je dopadla „pustna veselica“, katero se sme šteti med najboljše, kar smo jih videli! Igra „Bucek v strahu“ se je obnesla izvrstno. Samo neko babče se je izpodtikalo, da je baje taka igra grešna. Mimogredo pa svarimo ono osebo, ki se je izražala, da je to baje „pregmajn“, da ona na takšen živinski sajem ne gre etc. Revše ubogo! Zadnjič sem pa šel v bralno sobo, da bi se vpisal v kmet. br. društvo. Ali kaj pa to pomeni? Toliko fantov, ali je nabor? Da, gospod urednik! Nabor je bil, toda za vojsko proti krutemu sovražniku našega naroda! Fantje so se navareč vpisovali v bralno društvo. Živel mladenci! Slava Vam, zavedna mladina! Adijo nemškutarija! Že te gledamo, kako se potapljaš v valovih naše „Müre“. Mladenci le naprej! Neustrašeno tukaj ob meji, kakor hrasti! In sovražnik mora pasti! Smolenjakar.

Politični pregled.

(Državni zbor.) V seji dne 3. t. m. je odgovarjal ministrski predsednik na interpelacijo dr. Šusteršiča glede sklicanja delegacij. Povedal je, da se delegacije sklicujejo šele meseca septembra. V zadevi dr. Tavčarjeve interpelacije zaradi zaplembe podlistka „Žrtev razmer“ v „Slov. Narodu“ je izjavil dr. Körber, da se zaplemba ni izvršila na brzojavni ukaz justičnega ministva. Tudi drugi ministri so odgovarjali na interpelacije in potem se je začela razprava o odgovoru domobranskega ministra glede dvobojev v armadi. Poslanci Tollinger, Biankini, Wagner in Grabmayer so ostro napadali ministra vsled znanega ukaza, ki naj bi bil javen, dasiravno je bil v resnici tajen. Vsi so se izrekli zato, da se ta ukaz razveljavi in se dovoli častnikom pristop k protidvobojni zvezi. Grof Welsersheimb je sicer zagovarjal ukaz, ali vtisa njegov govor ni naredil nikakega Dvoboj so zagovarjali samo Vsenemci. — To je bila zadnja seja državnega zbora pred Veliko nočjo. Reči se mora, da je od

Božiča sem pridno „delal“, kajti obdelal je celo vrsto zakonov: sladkorni zakon, brambene predloge, celo vrsto predlog za podporo v nesrečah, prvo branje tiskovnega zakona, nagodbe in proračuna. Poslanci bodo imeli o počitnicah dovolj snovi za poročila. Nadejamo se, da se čim prej oglasi tudi pri nas kateri pred svojimi volilci.

(Novi državnozborni poslovnik), kakor ga je sestavil poslanec Grabmayer, je popolnoma ponesrečeno delo, kajti poročilo tozadavnega odseka je pokazalo, da nikomur ne ugaja. Posebno nesrečna je misel, da bi se razprave pri prvem branju predloge skrajšale, ker bi se tako veliko bolj zavlekla stvar v odsekih in pododsekih, ki mnogokrat obstoje le na papirju, v resnici jih pa ni, ker so malokdaj sklepčni, ali se pa v njih toliko debatira, da ne bi v zbornici nobena debata trpela tako dolgo.

(Deželni zbori) štajarski, koroški in dolnje-avstrijski so sklicani na dan 16. aprila.

(Dva nova deželna predsednika) V pokoj je stopil bukovinski deželni predsednik baron Bourgnignon. Na njegovo mesto je imenovan dvorni svetnik pri graškem namestništvu princ Hohenlohe-Schillingsfürst. Namesto upokojenega viteza Fraydenegga, kateremu je cesar podelil baronstvo, je imenovan koroškim deželnim predsednikom baron Hein, kakor se je govorilo že dolgo časa pred imenovanjem.

(Vladarski obiski.) Srbski kralj Aleksander bi bil kaj rad obiskal našega cesarja, pa so mu namignili iz Dunaja, da naj rajši ostane s svojo Drago doma. Angleški kralj obišče italijanskega kralja v Rimu. V Neapolu bo prisostoval velikim pomorskim vajam. Italijanski kralj mu bo vrnil obisk v Londonu in se med potom sešel v Parizu s predsednikom francoske republike. Septembra obišče italijanska kraljeva dvojica kneza črnogorskega, in ruski car s carico pride menda isti mesec v Rim.

(V Macedoniji) postaja položaj vedno bolj zamotan. Vstaši in turški vojaki so se spoprijeli pri Ohridi. Turških vojakov je bilo nad 30 ubitih. Za vstaše se ne ve, koliko mož so izgubili. Arnavti so vnovič poskusili napad na ruskega konzula v Mitrovici, ki je težko ranjen. Ruski poslanik v Carigradu je velikemu veziru, Ferid-paši, ki mu je prišel izraziti sultanovo obžalovanje nad dogodki v Mitrovici, jako resno namignil, da Rusija ne bo dolgo držala rok križem. Poslanik je poslal dva dragomana ruskega poslaništva v Mitrovico in povedal velikemu veziru, da bo Rusija sama poskrbela za njihovo varnost, če Turčija ne bo hotela Dogodkov v Mitrovici je sama kriva, ker je bila 14 dni pred napadom obveščena o namerah Arnavtov, pa se ni brigala za to. Ferid paša je šel jako poparjen iz ruskega poslaništva, in trdi se, da bo vsled macedonskih homatij moral odstopiti. Tudi avstrijski poslanik je bil pri sultanu in je najodločnejše zahteval, da turška vlada poskrbi za varnost železnic in da zatre arnavtsko gibanje.

Književnost in umetnost.

(P. Hartman in oratorij „Sv. Frančišek“.) — K izvajanju oratorija dne 22. in 23. aprila v stolni cerkvi v Ljubljani. — V novejšem času sta se prikazali dve svetli zvezdi na glasbenem polju: Perosi in P. Hartman, ki se odlikujeta z izbornimi skladbami, zlasti z oratoriji. Prvi je zložil že več oratorijev in jih vodil po raznih mestih Evrope. Posebno se odlikuje njegov „Natale“, ki se je proizvajal l. 1901 v Vidmu. Drugi sedaj potuje po prestolnih mestih in vodi svoja dva oratorija „Sv. Peter“ in „Sv. Frančišek“. Dne 22. in 23. aprila bo vodil tudi v Ljubljani „Sv. Frančiška“. „Glasbena Matica“, naše dično glasbeno društvo prevzame produkcijo. Pelo bo 160 pevcev in pevk, orkester bo štel 60—70 mož. Štirje solisti pridejo iz umetniških krogov, tedaj smemo pričakovati izrednega užitka. P. Hartman ni glasbenik v zmislu modernih skladateljev, ki nam dostikrat podajajo skladbe, katerih nihče ne razume, ki imajo bliščečo vnanjost, krasno instrumentacijo, srce pa ostane — prazno. „Sv. Frančišek“ nima te vnanjosti, tudi bi mu ne pristala dobro; pač pa je tukaj za srce, za dobro, pobožno srce mnogo duševnega užitka. Hartman

noče sloveti, marveč boljšati, njegovo delovanje je nekako glasbeno-misijonsko, on nas hoče za nekoliko časa prestaviti v one ascetične sfere, kjer ima zemlja stik z nebese. Iz tega stališča se mora presojevati njegov oratorij, ki gotovo boljše uspeva v cerkvi, kjer človeka vse spominja nebá, nego v koncertni dvorani „Glasbena Matica“ je prevzela jako veliko nalogo in bo imela ogromne stroške. Zategadelj je dolžnost vseh prijateljev glasbe, da jo podpirajo v tej zadači: da prvič vsi pridejo polnoštevilno in da razvijejo veliko agitacijo in privedo seboj člane glasbenih in drugih društev. Produkcija se bo ponavljala vsaj enkrat, tedaj se vsi lahko porazdele. Vstopnice se dobi vajo v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu v Ljubljani po 10 K, 8 K, 6 K, 5 K, 4 K, 3 K, 2 K in 1 K. Naročajo se tudi lahko pismeno.

Loterijske številke.

Trst, dne 4. aprila 1903: 38, 68, 17, 73, 13.
Linc, „ „ „ „ 60, 88, 18, 66, 39.

(161) 1 Popolnoma nova

enonadstropna hiša

Z vrtom je v Radečah pri Zidanem mostu za jako nizko ceno naprodaj. Naslov pove upravništvo tega lista.

Lepa

meblovana soba

pritlična, z razgledom na ulico je za oddati s 1. majnikom eventualno tudi s hrano.

Naslov se izve pri upravništvu tega lista. (160) 1

Minuendo licitacija

za zgradbo novega šolskega poslopja v Stari vasi na Bizeljskem se vrši

v nedeljo po Veliki noči, 19. aprila 1903 v občinski pisarni na Bizeljskem. — Reflektanti imajo položiti 10% vadij in so jim v pregled proračun od 27.700 K, stavbni načrt in pogoji v občinski pisarni na razpolago.

Krajni šolski svet bizeljski, dne 30. marca 1903.

(152) 3—2

Jože Balon, načelnik.

Naprodaj je novo zidana

hiša.

Zraven je 8 oralov zemljišča, vinograd in gozdi. Hiša se nahaja na zelo prijaznem kraju, 20 minut od žel. postaje in je pripravna za vsako obrt.

Več pove Franc Dolinar, Zabukovce, pošta Griže pri Celju, Savinjska dolina (136) 3—3

Dva pridna in močna

učenca

(158) 2—2

sprejme takoj Anton Kolenc, trgovec v Celju.

Pristnega in okusnega ljutomerčana

lastnega pridelka prodaja od 56 litrov naprej po prilično nizki ceni

Ivan Kočevar v Središču

(126) kateri posoja tudi potrebne sode. 5—4

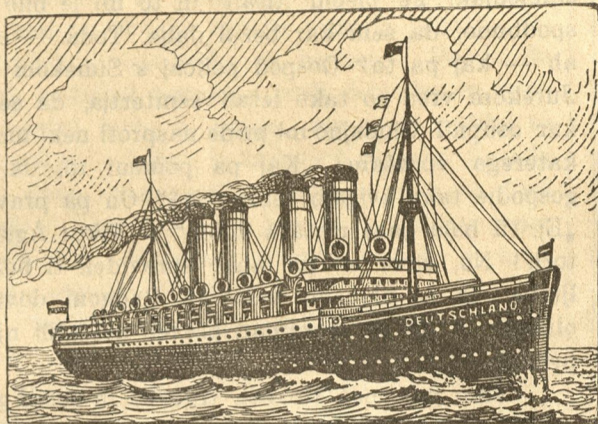
V šoštanjski okraj!

Najlepši in najugodnejši kraj za letovišcarje je šoštanjski okraj, zlasti Šaleška dolina. V obeh trgih, Šoštanj in Velenje, dobi se mnogo stanovanj za posamezne osebe in cele družine. Tudi po vaseh, kakor: Družmirje, Šalek, Selo, Zavodne, Topolšica, Šmartno na Paki itd., so posamezna stanovanja na razpolago. Cene stanovanjem in hrani so jako nizke. Zdravstveno stanje je izborno. Zrak je svež in čist. Gozdov za sprehode je na obilo in povsod blizu.

Tukaj poskusite, slavni letovišcarji, eno poletje ali vsaj nekaj tednov v bodočem poletju preživeti; ne bode vam zato žal, nasprotno bo gotovo vsak sklenil: „Tukaj sem pridem še drugo leto.“

Natančnejša pojasnila daje „Olepševalno društvo v Šoštanju“.

(153) 4-1

Največje, najhitrejše

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 77

le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železane, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

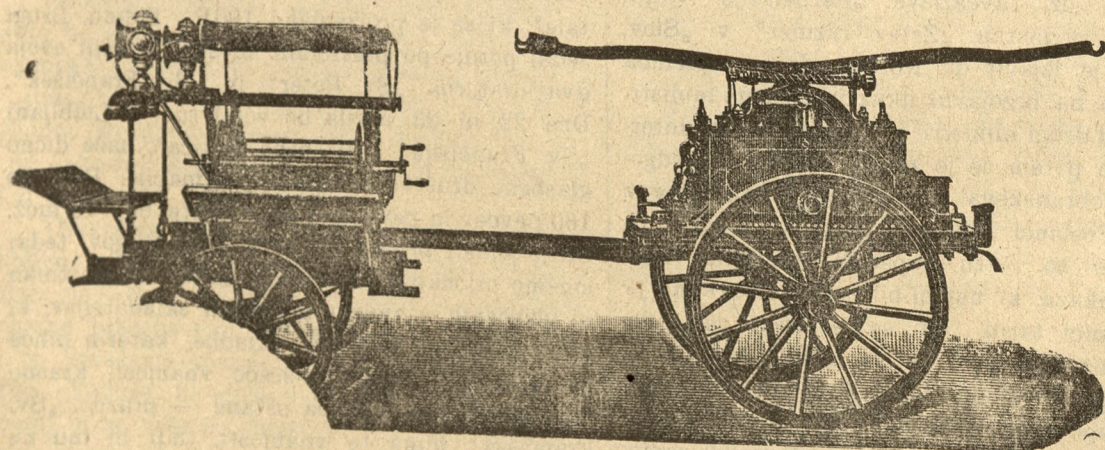
Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

(645) 50—42

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Lastnina in tisk D. Hribarja v Celju.

C. k. n. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kmetijskih strojev, I. moravska mehanična tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Čechu pri Prostjevu in Smichov-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrznenju in s priredbo, da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice, s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v teku treh dni — ter ne potrebujejo izprašanega strojevodje; dalje vse drugo gasilno orodje, čelade, pase, sekirice itd., kmetijsko orodje in Peronospora-brizgalnice. — Blago solidno, elegantno in ceno. Plačila po dogovoru.

Odgovorni urednik in izdajatelj Rudolf Libensky.